

Vai trò “Kế toán trưởng” ở Việt Nam và những điểm thực tế cần lưu ý

Ngày 12 tháng 9 năm 2024

I-GLOCAL.CO.,LTD Văn phòng Hà Nội

CFE Kiriko Kashima

Lời mở đầu

Kế toán trưởng là một vị trí chỉ có ở Việt Nam, có nghĩa là người phụ trách kế toán cho một công ty Việt Nam. Vì vị trí này không tồn tại ở Nhật Bản nên thường có những hiểu lầm về sự cần thiết và vai trò của việc tuyển dụng hoặc vấn đề không tuyển được đúng người. Ngoài ra, các trường hợp gian lận kế toán liên quan đến kế toán trưởng ngày càng gia tăng qua từng năm. Trong bài viết này, chúng tôi sẽ giải thích vai trò của kế toán trưởng và những điểm cần lưu ý trong thực tế.

1. Bổ nhiệm kế toán trưởng

Theo Điều 20 Nghị định 174/2016/ND-CP, công ty phải bổ nhiệm kế toán trưởng chậm nhất là 12 tháng kể từ ngày thành lập công ty. Đối với phương pháp bổ nhiệm này thì có hai lựa chọn như dưới đây

Phương pháp	Điểm cần lưu ý
1. Tuyển dụng nội bộ người có chứng chỉ bồi dưỡng kế toán trưởng	Cần xác định khả năng và tính phù hợp của từng cá nhân. (Xem Phần 4 bên dưới)
2. Thuê ngoài một công ty dịch vụ kế toán	Cần kiểm tra xem công ty dịch vụ kế toán có giấy phép kinh doanh phù hợp hay không và cá nhân được bổ nhiệm có cả ba điều sau: - Chứng chỉ kế toán viên Việt Nam - Chứng chỉ bồi dưỡng kế toán trưởng - Giấy chứng nhận đăng ký hành nghề dịch vụ kế toán với Bộ Tài chính

Trường hợp công ty không tuyển dụng kế toán trưởng trong vòng 12 tháng kể từ ngày thành lập thì có thể thuê và bổ nhiệm người làm thay kế toán trưởng trong thời gian tối đa là 12 tháng. Tuy nhiên xin lưu ý rằng vì các kỹ năng và yêu cầu cần thiết cũng giống như một kế toán trưởng cho nên cuối cùng một trong những biện pháp trên sẽ cần thiết trong thực tế kể từ thời điểm thành lập.

Ngoài ra, nếu một công ty thuộc loại “công ty siêu nhỏ” theo luật thì không nhất thiết phải bổ nhiệm kế toán trưởng. Trên thực tế, cần có một kế toán viên đảm nhiệm vai trò tương tự nên ngay cả những công ty rất nhỏ cũng thường tuyển dụng hoặc thuê ngoài kế toán trưởng. Định nghĩa về doanh nghiệp siêu nhỏ như sau.

Lĩnh vực	Cần phải thỏa mãn 2 điều kiện a và b dưới đây	
	a) Số lao động tham gia bảo hiểm xã hội bình quân hàng năm	b) Doanh thu một năm or Tổng số vốn
Đối với nông, lâm, ngư nghiệp, công nghiệp và xây dựng	Dưới 10 người	Dưới 3 tỷ VND or Dưới 3 tỷ VND
Đối với các công ty thương mại và dịch vụ	Dưới 10 người	Dưới 10 tỷ VND or Dưới 3 tỷ VND

(Luật hỗ trợ doanh nghiệp vừa và nhỏ năm 2017 và Nghị định số 80/2021/ND-CP ngày 26/8/2021)

2. Vai trò của Kế toán trưởng và cách xử lý thực tế

Hãy xem bảng dưới đây để có cái nhìn tổng quan về kế toán trưởng và cách xử lý trong thực tế.

Nội dung công việc	Đăng ký kế toán trưởng với cơ quan thuế, ký trên báo cáo tài chính đã được kiểm toán, ký trên sổ kế toán, ký trên chứng từ thanh toán, đăng ký kế toán trưởng và ký khi mở tài khoản ngân hàng, thực hiện công việc kế toán tổng hợp hàng ngày.
Trình độ/ Điều kiện	<p>(1) Tốt nghiệp đại học kế toán hoặc trường dạy nghề có trình độ từ trung cấp trở lên.</p> <p>(2) Đã tham gia khóa bồi dưỡng kế toán trưởng và có chứng chỉ chứng nhận chuyên môn.</p> <p>(3) Có ít nhất hai năm kinh nghiệm kế toán trong trường hợp tốt nghiệp cử nhân đại học hệ 4 năm chuyên ngành kế toán; nếu tốt nghiệp trường dạy nghề liên quan đến kế toán với bằng cao đẳng thì phải có ít nhất 3 năm kinh nghiệm kế toán.</p> <p style="text-align: right;">(Luật Kế toán 2005 88/2015/QH13)</p>
Quy định xử phạt	<p>Các mức phạt sau đây sẽ áp dụng nếu bị chỉ ra trong cuộc thanh tra tài chính của Bộ tài chính</p> <p>(1) Nếu không bổ nhiệm kế toán trưởng theo quy định: 10 triệu đồng đến 20 triệu đồng</p> <p>(2) Nếu không có chữ ký của kế toán trưởng trên chứng từ nộp/rút tiền và các chứng từ khác do công ty quy định: 5 triệu đồng đến 10 triệu đồng</p> <p>(3) Nếu trên sổ kế toán không có chữ ký của kế toán trưởng: 1 triệu đồng đến 2 triệu đồng</p>

	(4) Nếu báo cáo tài chính không có chữ ký của kế toán trưởng: 5 triệu đồng đến 10 triệu đồng (Nghị định 41/2018/ND-CP, Nghị định 102/2021/ND-CP)
--	---

Nhiệm vụ chính của kế toán trưởng bao gồm ký báo cáo tài chính, sổ kế toán và chứng từ thanh toán. Khi kế toán trưởng được thuê ngoài từ công ty kế toán, việc ký chứng từ thanh toán thường bị loại ra khỏi phạm vi công việc. Điều này là do không có cơ sở để xác định liệu hoạt động thanh toán của mỗi công ty có được phê duyệt hay không. Vì vậy, dù thuê ngoài kế toán trưởng cũng cần có nhân viên kế toán hoặc nhân viên hành chính tổng hợp đảm nhiệm các nghiệp vụ thanh toán.

Như đã đề cập ở trên, nhiệm vụ của kế toán trưởng rất đa dạng và các mức phạt khác nhau được pháp luật quy định rõ ràng. Vì vậy, khuyến nghị doanh nghiệp nên quy định rõ trách nhiệm, nghĩa vụ của kế toán trưởng trong các quy định nội bộ như hợp đồng lao động, quy định tài chính.

3. Thực trạng kỳ thi kế toán trưởng

Để trở thành kế toán trưởng, trước tiên phải tham gia khóa bồi dưỡng kế toán trưởng, vượt qua kỳ thi và phải có chứng chỉ hoàn thành khóa bồi dưỡng. Để tham gia khóa bồi dưỡng cần có những điều kiện tiên quyết như tốt nghiệp đại học, trường trung cấp liên quan đến kế toán và kinh nghiệm làm việc sau đó nhưng không phải là việc khó khăn. Các câu hỏi thi đã được chuẩn hóa và mặc dù tỷ lệ đậu không được công bố nhưng người ta cho rằng con số này lên tới mức đáng kinh ngạc 95-99,9%.

Nói cách khác, vì bất cứ ai đáp ứng được yêu cầu của khóa đào tạo đều có cơ hội đỗ nên không thể nói kết quả thi tỷ lệ với khả năng thực tế của kế toán trưởng. Vì vậy, khi thuê kế toán trưởng cho công ty, bạn cần đánh giá kỹ năng lực và sự phù hợp của họ.

4. Những điểm cần lưu ý khi công ty tự tuyển dụng kế toán trưởng cho công ty

Dựa trên kinh nghiệm của mình, chúng tôi đã tổng hợp những điểm sau đây cần lưu ý khi cân nhắc việc tuyển dụng kế toán trưởng cho công ty. Vui lòng kiểm tra xem có vấn đề gì với cấu trúc công ty hiện tại không.

- Vấn đề kế toán và thuế ở Việt Nam rất phức tạp và luật pháp cũng như các quy định còn mơ hồ, đồng thời việc kiểm tra thuế đối với các công ty nước ngoài đặc biệt nghiêm ngặt, vì vậy tốt hơn hết nên tuyển dụng người có kiến thức nền tảng về kế toán, ưu tiên có kinh nghiệm làm việc tại công ty Nhật Bản và cùng ngành nghề.

- Trước đây, đã có trường hợp kế toán trưởng bị bắt vì gian lận khi thực hiện thủ tục kế toán. Phải cẩn thận khi thuê cùng một người trong một thời gian dài.

- Vì kế toán trưởng là vị trí nhạy cảm nên tốt nhất không nên thuê kế toán trưởng có mối quan hệ gia đình với các nhân viên khác trong công ty.

- Có thể vị trí này sẽ bị trống do nhân viên nghỉ việc hoặc nghỉ thai sản.
- Được biết, rất ít kế toán trưởng người Việt có thể giao tiếp bằng tiếng Nhật nên thường sẽ phản hồi/ giao tiếp bằng tiếng Việt hoặc tiếng Anh.
- Trong khi mức lương trung bình của một kế toán trưởng có kinh nghiệm cao nhưng kinh nghiệm làm kế toán trưởng lại không tỷ lệ với độ khó của đề thi. Vì vậy, khi phỏng vấn tuyển dụng, hãy đánh giá kinh nghiệm và kiến thức của ứng viên. Ngoài ra, chúng tôi còn hỗ trợ tham dự các cuộc phỏng vấn tuyển dụng kế toán trưởng, vì vậy vui lòng liên hệ với chúng tôi nếu cần thiết.
- Do số lượng ứng viên cho vị trí kế toán trưởng ít hơn so với các vị trí khác nên cần đảm bảo một khoảng thời gian nhất định cho hoạt động tuyển dụng.
- Cùng với việc sao lưu các tài liệu mà kế toán trưởng chịu trách nhiệm (báo cáo tài chính, tính lương, v.v.) thì cũng cần cung cấp cho người quản lý, kể cả người nước ngoài, xem bất cứ lúc nào.

Kết luận

Tuy vị trí kế toán trưởng là vị trí kế toán chủ chốt của các công ty nhưng trên thực tế, kỳ thi kế toán trưởng là bằng cấp mà ai cũng có thể lấy được nên rất khó tuyển được đúng người, ngoài ra, thất bại trong tuyển dụng thường dẫn đến gian lận. Vì vị trí này có thể được thuê ngoài nên cần cân nhắc phương án tập trung vào công việc kinh doanh chính mà không buộc phải tuyển dụng trong một thời gian sau khi công ty được thành lập. Mặc dù thời điểm thích hợp khác nhau tùy theo ngành, nhưng chúng tôi khuyên bạn nên cân nhắc tuyển dụng công ty của mình khi hoạt động kinh doanh tại Việt Nam đã ổn định.

Tài liệu tham khảo

- Luật Kế toán 88/2015/QH13
- Nghị định 174/2016/ND-CP
- Nghị định 41/2018/ND-CP
- Nghị định 102/2021/ND-CP
- Thông tư 199/2011/TT-BTC
- Luật hỗ trợ doanh nghiệp vừa và nhỏ 2017
- Nghị định số 80/2021/ND-CP

[Liên hệ] CÔNG TY TNHH I-GLOCAL

<https://www.i-glocal.com/>

Người phụ trách: Kiriko Kashima

kiriko.kashima@i-glocal.com

Văn phòng Hồ Chí Minh +84-28-3827-8096

Văn phòng Hà Nội +84-24-2220-0334